

OBHAJANJE EVHARISTIJE BREZ MINISTRANTA IN LJUDSTVA

Vse splošno velja »nepisano pravilo«, da sme duhovnik maševati le, če je navzoč vsaj kakšen vernik ali ministrant. To nepisano pravilo čudovito podčrta ekleziološki vidik bogoslužnih dejanj, saj »bogoslužje ostvarja Cerkev in Cerkev ostvarja bogoslužje.«

Tako bogoslužje ni bogočastje Cerkve zato, ker se izvaja v njenem imenu, ampak ker ga obhaja »persona Ecclesiae«, torej tisti, ki kot skupnost ali kot posameznik pooseblja Cerkev. To pomeni, da ne obstaja bogoslužje »v imenu Cerkve«, ampak le »bogoslužje Cerkve«, ki je že po svoji notranji sestavi liturgična. Tako iz ekleziološkega vidika noben duhovnik ne opravlja ničesar v imenu Cerkve, ampak le kot Cerkev. Zato je papež Janez Pavel II. zapisal, »da je evharistija najdragocenejša dobrina, kar jih more Cerkev imeti na svojem romanju skozi zgodovino« (Cerkev iz evharistije 9). In duhovnik, ki predseduje bogoslužnemu zboru, ne opravlja te službe v imenu Cerkve, ampak *in persona Christi*. Vrh tega pa pri evharistiji ne služi le skupnosti, ki je neposredno navzoča pri maši, marveč tudi vsej Cerkvi, ki je v evharistiji in po njej navzoča. Gre torej za navzočnost tuzemeljske in nebeške Cerkve.

Prav v tem pomenu lahko govorimo o možnosti obhajanja svete maše brez ljudstva in brez vsaj enega strežnika, saj je v sleherno obhajanje svete maše vključena in navzoča vsa tuzemeljska in nebeška Cerkev. V četrti evharistični molitvi namreč molimo: »... za vse, ki ti darujejo, za vse tukaj zbrane, za vse tvoje ljudstvo in vse, ki te iskreno iščejo.« To pa se ne sme kar tako uvajati, saj pravi navodilo, »da sme biti maša brez strežnika ali vsaj kakega vernika samo iz upravičenega in pametnega razloga. Takrat pa odpadejo pozdravi, opozorila in blagoslov na koncu maše« (RMu 254). Četudi obstaja izredna možnost (kan. 906), vendarle Cerkev svetuje, da je pri izbiri obhajati mašo sam ali jo opustiti, boljša izbira ta, da obhajamo sami, kot pa, da opustimo obhajanje.

Ker Cerkev posebej priporoča, naj duhovnik vsak dan mašuje (kan. 904), to je tudi, ko potuje ali v župniji nima nikogar, ki bi mu stregel ali bil samo navzoč pri maši, je prav, da si nekoliko podrobneje ogledamo takšen obred obhajanja. Gre namreč za situacijo, v kateri je **dovoljeno določene sestavine obreda izpustiti**.

1) Kelih, patena in vrčki naj se pripravijo pred mašo na desni strani oltarja, misal pa naj bo primerno na levi strani oltarja.

2) Potem ko duhovnik poljubi oltar, prebere vstopni spev in naredi križ, opusti pa pozdrav »Gospod z vami« in povabilo h kesanju.¹

3) Nato izmoli kesanje (in slavo). Pri glavni prošnji izreče povabilo »Molimo«, saj to povabilo ni namenjeno le ljudstvu, ampak tudi njemu samemu. Nato po kratki tihoti nadaljuje z glavno prošnjo in doda odgovor »Amen«.

¹ Če ima strežnika pozdrav in povabilo ostaneta, spremenijo se v kesanju besede: »in tebi, brat (sestra)...«

4) Pri branju beril zmeraj doda uvod »Berilo iz pisma...« in vključi sklep berila »To je Božja beseda«, ki mu sam odgovori »Bogu hvala«.

5) Pred evangelijem opusti pozdrav »Gospod z vami«, prebere pa napoved »Iz svetega evangelija...« in na koncu »To je Kristusov evangelij« ter odgovor »Hvala ti Kristus«. Ti sklepi so namreč v dobro vseh in ne le pozdrav ljudstvu.

6) Prošnje vernikov so predpisane le pri mašah z udeležbo ljudstva, zato lahko v tem primeru odpadejo, lahko pa jih duhovnik prav tako prebere ali izreče s svojimi besedami.

7) Po molitvi »Hvaljen Bog, Gospod veselja...« opusti odgovor »Bogu čast in hvala vekomaj«, povabilo »Molite bratje in sestre« ter odgovor »Naj sprejme Gospod...«, saj je to dialog z verniki, ki pa jih v tem primeru ni.

8) Na začetku evharistične molitve oz. hvalospeva je dialog. Ker je ta dialog sestavni del evharistične molitve, se za razliko od drugih, mora vedno moliti, saj ni dovoljeno evharistični molitvi ničesar dodati in ničesar opustiti. Vrh tega duhovnik moli evharistično molitev v prvi osebi množine in ne ednine (v svojem imenu).²

9) Povabilo k molitvi očenaša ni le povabilo, namenjeno ljudem, ampak povabilo, v katerega je vključen tudi sam. Zato se ne izpusti.

10) Ker je obred pozdrava miru dan na izbiro, vrh tega pa v našem primeru mašnik nima možnosti nikomur seči v roke, se povabilo k pozdravu miru in kretnja izpustita.

11) Mašnik moli »Jagnje Božje...«, razlomi hostijo, spusti košček hostije v kelih in nadaljuje »Ta združitev...« in »Uživanje tvojega telesa...«. Nato poklekne, vzame hostijo in tiho moli: »Gospod, nisem vreden...« in »Kristusovo telo...« ter zaužije Kristusovo telo. Nato vzame kelih in tiho reče »Kristusova kri...« in zaužije sveto Rešnjo kri. To pomeni, da opusti vzklik »Glejte, Jagnje Božje...« in »Blagor povabljenim...«

12) Po obhajilu zmoli obhajilni spev preden purificira svete posode. Po kratki tihoti zmoli skupaj s povabilom »Molimo« prošnjo po obhajilu.

13) Izpustita se tako sklepni blagoslov kot vzklik »Pojdite v miru«. To pomeni, da se maša sklene s sklepnimi besedami prošnje po obhajilu, to je »Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.« Sledi poljub oltarja, priklon oltarju ali poklek, če je blizu tabernakelj ter odhod.

Ni potrebno dodajati znamenja križa, je pa hvalevredno, da duhovnik po maši posveti nekaj trenutkov tihi molitvi zahvale za mašo.

Prof. dr. Slavko Krajnc

² Da pa Cerkev naroča, da duhovnik vedno prebere na začetku evharistične molitve tudi dialog lahko podkrepimo z dejstvom, da je pred liturgično prenavo drugega vatikanskega cerkvenega zbora duhovnik molil ta dialog obrnjen k oltarju (proti vzhodu) in ne k ljudstvu.